

Impressie van de regionale najaarsbijeenkomsten voor gemeenten

In oktober heeft Sardes in het kader van de werkagenda Vversterk voor gemeenten drie regionale najaarsbijeenkomsten georganiseerd. De bijeenkomsten in Amsterdam (11 oktober), Zwolle (13 oktober) en Eindhoven (18 oktober) werden in totaal bezocht door 80 gemeentelijke beleidsmedewerkers.

Actuele ontwikkelingen

In de bijeenkomsten werd begonnen met een rondje actualiteit. Daarbij kwam o.a. aan de orde de pilots startgroepen voor peuters in de basisschool, hoofdpunten uit de landelijke monitor vve en de berichtgeving in de Volkskrant dat de voorschool niet zou werken. De conclusie van het onderzoek van de universiteit van Utrecht, waarop het artikel was gebaseerd, was niet dat vve niet werkt, maar dat vve te vaak niet goed wordt uitgevoerd. Ook geschoolde en zelfs gecertificeerde leidsters vallen in de praktijk vaak terug in oude routines. Ze kunnen het wel, maar laten het te weinig zien. Om dat te doorbreken is naast scholing ook begeleiding op de werkvloer nodig. De conclusie uit onderzoek dat vve werkt mits het goed wordt uitgevoerd wordt echter door het Utrechtse onderzoek niet aangetast. Een onaangename verrassing voor de meeste deelnemers was dat de Tweede Kamer bij de algemene beschouwingen een motie van het CDA heeft aangenomen, waarin het extra geld voor vve en schakelklassen/zomerscholen alleen bestemd wordt voor de grote gemeenten (G-37).

Na de actuele ontwikkelingen werd in gesprekstafels informatie uitgewisseld over onderwerpen van het gemeentelijk vve-beleid, aan de hand van voorkeuren die de deelnemers vooraf hadden aangegeven. De gesprekstafels gingen over het maken van resultaatafspraken (3x), doelgroepbepaling en doelgroepbereik (3x), vve in de kinderopvang en harmonisatie (3x), het borgen van kwaliteit (2x) en monitoring (1x).

Hoofdpunten uit de gesprekstafels

Resultaatafspraken

De Wet OKE vraagt van gemeenten om afspraken over de resultaten van de vroegschoolse educatie te maken met de schoolbesturen. De vraag is om welk type resultaten dat moet gaan. Daar is de wet niet helder over. Er zijn nog niet veel gemeenten die al concrete afspraken met de schoolbesturen hebben gemaakt. Schoolbesturen staan hier niet om te springen en veel gemeenten vinden het niet tot hun taak behoren om resultaten van kinderen te verzamelen bij schoolbesturen. Ze vinden het wel nuttig om met de schoolbesturen over de opbrengsten van vve te praten aan de hand van bestaande opbrengstgegevens, zoals de rapporten die de inspectie van het onderwijs uitbrengt. Andere gemeenten denken aan afspraken over de inzet van de schoolbesturen in het kader van de VVE, vanuit de gedachte dat de gemeente veel in de voorschoolse periode investeert en dat daar in het kader van de doorgaande lijn een vervolg aan moet worden gegeven. Een gemeente gaf aan alleen schakelklassen te bekostigen als de schoolbesturen zelf vanuit hun gewichtengeld investeren in de vroegschoolse educatie. Ook worden afspraken gemaakt over de overdracht van kinderen en over een doorgaande lijn in de zorg voor kinderen, bv door IB-ers uit het basisonderwijs ook te laten werken in de peuterspeelzaal. De conclusie was dat resultaatafspraken heel verschillend (kunnen) worden ingevuld.

Doelgroepbepaling en doelgroepbereik

De bepaling van de doelgroep van de vve is een gemeentelijke verantwoordelijkheid. De meeste gemeenten hanteren niet uitsluitend de gewichtenregeling, maar vullen dat aan met een niet – nederlandstalige thuissituatie of sociale indicatoren. Soms worden deze aanvullende criteria naast de gewichtenregeling gebruikt, wat leidt tot een behoorlijke vergroting van de omvang van de doelgroep: 15 tot 20 %. Maar veel gemeenten laten het principe los dat een lage opleiding van de ouders altijd betekent dat een kind doelgroepkind is. Het consultatiebureau heeft vrijwel altijd een rol bij de indicatiestelling. Veel gemeenten geven aan de laatste tijd vorderingen gemaakt te hebben met de sluitende aanpak. Dat wil zeggen dat daadwerkelijk wordt nagegaan of een kind met een indicatie een voorschoolse voorziening bezoekt en dat aanvullende acties worden ondernomen als dat niet het geval is. Enkele gemeenten zeiden dat ouders soms druk uitoefenen om hun kind een indicatie te laten krijgen, vanwege de lagere ouderbijdrage voor doelgroepkinderen. Een gemeente hanteerde in dat verband het beleid dat de lagere ouderbijdrage alleen wordt toegekend wanneer ouders ook verplichtingen op zich nemen: vier dagdelen komen en deelnemen aan een ouderprogramma. Uit de landelijke monitor blijkt dat 86 % van de vve-plekken in de voorschoolse periode bezet wordt door doelgroepkinderen. Toch gaven ook veel gemeenten aan geen helder zicht te hebben op het bereik van de doelgroep.

VVE in de kinderopvang

Aan deze gesprekstafels werd vooral gesproken over de infrastructuur van de voorschoolse voorzieningen waar vve wordt gegeven. Hier zijn de ontwikkelingen in de diverse gemeenten heel verschillend. Naast gemeenten die inzetten op het voortbestaan van zelfstandig peuterspeelzaalwerk staan gemeenten waar het peuterspeelzaalwerk wordt ondergebracht bij de kinderopvang, waarbij

de gemeente dan VVE-plaatsen inkoop voor doelgroepkinderen van niet werkende ouders. Dat is voor gemeenten goedkoper omdat alle werkende ouders dan gebruik kunnen maken van de kinderopvangtoeslag. Ook het basisonderwijs is geïnteresseerd in peuterspeelzaalwerk. Veel gemeenten oriënteren zich nog op de positie van het peuterspeelzaalwerk en vinden het lastig om een lijn in te zetten, ook gezien de grote belangen die er voor de verschillende organisaties mee gemoeid zijn. Het leren van elkaar op dit terrein is nuttig maar kent ook grenzen. Sommige gemeenten gaven aan behoefte te hebben aan concrete handreikingen en draaiboeken voor toekomstbestendige voorschoolse voorzieningen.

Borgen van kwaliteit en monitoring

Budgetten zijn in kleinere gemeenten niet toereikend om alle doelgroepkinderen een vve-programma aan te bieden. De vraag wat je moet doen voor doelgroepkinderen in dorpen en wijken met weinig doelgroepkinderen, werd vaak op tafel gelegd. Eén opvatting is dat hier niet zoveel nodig is omdat kinderen in gemengde situaties ook veel van elkaar leren. Maar hoe verhoudt zich dat dan met de verplichting uit de OKE-wet om alle doelgroepkinderen een vve-aanbod te doen? Sommige gemeenten lossen dit op door doelgroepkinderen in een dergelijk geval extra dagdelen aan te bieden, ook als er geen vve-programma wordt aangeboden. Verder is het altijd goed om leidsters te scholen, ook bij weinig doelgroepkinderen, omdat hiermee de kwaliteit van het peuterspeelzaalwerk omhoog gaat, waar alle kinderen van profiteren. De conclusies uit het Utrechtse onderzoek zijn herkenbaar, maar het aanbieden van begeleiding op de werkvloer naast scholing stuit op financiële grenzen. Gemeenten vragen zich af wat ze zelf moeten monitoren nu ook de inspectie naar de kwaliteit van de vve kijkt. De inspectie beoordeelt naast de kwaliteit van de uitvoering in de voorschoolse instellingen en scholen ook de kwaliteit van het gemeentelijk beleid, waaronder de vraag hoe de gemeente zelf de kwaliteit bevordert en monitort. Dus gemeentelijke monitoring is niet overbodig. In weinig van de aanwezige gemeenten is de bestandsopname al afgerond. Waar dat wel het geval is biedt het inspectierapport goede aanwijzingen om de kwaliteit verder te verbeteren.